

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Hallia Kaisa

kaisa.hallia@kt.fi

044 572 3165

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuuskunta 7.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

-

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

-

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

-

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

-

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

-

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

-

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

-

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

-

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

-

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

-

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

-

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

-

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Uudistuksella tavoitellaan palvelujen laadun parantamista sekä palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Lakiesityksessä (2.16.19) huomioidaan sote-alan työvoiman saatavuuden haasteet, jotta tavoitteet voivat toteutua. Sote-maakuntien rahoituksessa ja muussa ohjauksessa tulisi kiinnittää huomiota myös johtamiseen, työvoiman saatavuuteen sekä työhyvinvointiin.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentyvä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

-

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

-

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Uudistuksella tavoitellaan palvelujen laadun parantamista sekä palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Lakiesityksessä (2.16.19) huomioidaan sote-alan työvoiman saatavuuden haasteet, jotta tavoitteet voivat toteutua. Sote-maakuntien rahoituksessa ja muussa ohjauksessa tulisi kiinnittää huomiota myös johtamiseen, työvoiman saatavuuteen sekä työhyvinvointiin.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

-

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

-

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

-

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin [Väliaikaisen toimielimen toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset tulee korvata. Sote-maakunnat perustetaan hallinnollisesti väliaikaisen valmistelutoimielimen perustamisen myötä lainsäädännön voimaantulon jälkeen syksyllä 2021 (Voimaanpanolaki 7 §, 9 § ja 17 §). Käytännössä maakunnat perustetaan valmisteluorganisaatioiden yhteyteen hyödyntäen olemassa olevia järjestelmiä ja rakenteita niin tietojärjestelmien kuin johtamisjärjestelmien näkökulmasta. Hallinnon jatkuvuus sekä yhdenmukaisuus ei tule täysin turvatuksi nykyehdotuksen mukaisilla kirjauksilla. Tämä vaatii kansallista tarkastelua ja toimeenpanon ohjausta mm. henkilöstöpolitiikan, kirjanpitojärjestelmien sekä muiden tietojärjestelmien osalta, jotta muutosprosessi alueilla etenee hallitusti lakiehdotuksen mukaiseen kokonaisuuteen. Oletettavasti maakuntien hallinto ja järjestelmät muotoutuvat kokonaisuudessaan vasta vuoden 2022 aikana.]

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

kyllä

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosäätely hyväksyttävä?

-

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä [Uudistus koskee kunta-alalla noin 213 000 palkansaajaa. Maakuntiin uudistuksessa on siirtymässä 175 000 palkansaajaa. Helsingin sote-maakunnassa työskentelee 14 000 ja HUS-maakuntayhtymässä 24 000 palkansaajaa. Sote-maakuntien perustamiseen liittyvä lainsäädäntö noudattelee hyvin pitkälle viime kauden maakuntauudista koskenutta esitystä. Rakenteellinen toteutus on yksinkertaisempi, mikä vaikuttaa myös henkilöstön asemaan ja johtamisrakenteisiin selkeyttävästi erityisesti perustamishetkellä. KT on osallistunut henkilöstömääräyksiä ja työnantajaedunvalvontaa (ns. KT-laki) koskevaan valmisteluun. Esitys on KT:n kannan mukainen. Liikkeen luovutuksen periaatteiden noudattaminen on kannatettavaa, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy kunnista ja kuntayhtymistä maakunnille. Samassa yhteydessä kuntayhtymät lakkaavat. Palkansaajien siirto kuntasektorilta sote-maakuntiin tai maakunnallisiin tehtäviin tulee tehdä yhteneväisin perustein. HUS:n osalta kyse ei ole liikkeen luovutuksesta, vaan palveluksessa oleva henkilöstö on 1.1.2023 alkaen HUS-maakuntayhtymän palveluksessa entisin palvelussuhteen ehdoin. Vaikka asiasta nyt säädetään voimaanpanolain 18 §:ssä tämä ei voi tarkoittaa sitä, ettei esimerkiksi uudella työnantajalla olisi normaalit työnjohto-oikeuteen perustuvat mahdollisuudet toimia. HUS:n palkansaajat eivät voi päästä parempaan asemaan kuin liikkeen luovutuksella maakuntiin siirtyvä henkilöstö. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät jäävät lakiesityksen (kohta 4.1.11) mukaan kuntiin, mikä aiheuttaa joidenkin työnantajien osalta henkilöstönsiirtoja lakkautettavista kuntayhtymistä takaisin kuntiin. Oletettavasti nämä ovat liikkeen luovutuksia normaalin liikkeenluovutuslainsäädännön (mm. työsopimuslain 1:10) perusteella.]

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

-

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei kantaa [Aikataulu on tiukka. Työ- ja virkaehtosopimusten osalta tilanne on seuraava: Liikkeen luovutuksen periaatteiden mukaan kunta-alan työ- ja virkaehtosopimuksia seurataan niiden voimassaoloajan maakunnissa. Seuraavat työ- ja virkaehtosopimukset tulevat voimaan 1.3.2022 alkaen. Tässä vaiheessa ei ole tiedossa sopimuskauden pituutta. Sopimusten päätyttyä seurataan maakuntasektorin sopimuksia, jotka KT kunta- ja sotemaakuntatyönantajat sekä kuntia- ja maakuntia edustavat pääsopijajärjestöt solmivat.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

-

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuina?

-

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuina?

-

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

-

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

-

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

-

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Palkkojen yhteensovittaminen (harmonisaatio)

Valtion tulee varautua kattamaan sote-maakunnille aiheutuvat palkkaharmonisaatiokulut. Alueellisesti usean kymmenen työnantajan liittyessä yhteen on selvää, että liikkeen luovutuksesta aiheutuu mittavia transaktiokuluja. KT on pitänyt asiaa esillä valmistelun alusta alkaen. Kunta-alan organisaatiot ovat harmonisoineet palkkoja työnantajien yhdistymisten yhteydessä ainakin paras- ja kuntauudistuksen ajoista eli 2000- luvun puolivälistä lähtien. Harmonisaatiosta on syntynyt oikeuskäytäntöä, jolla tulkitaan perustuslain, tasa-arvolain ja työsopimuslain sekä kunnallisen viranhaltijalain tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita.

Lähiaikoina julkisuudessa olleella Eksoten ratkaisulla ei ole suoria vaikutuksia maakuntauudistukseen. Eksoten tapauksessa kyse on työnantajan virheellisen menettelyn korjaamisesta tilanteessa, jossa työnantajan on oikeuden päätöksellä todetun toimineen työehtosopimuksen vastaisesti. Myöskään aiheutunut kustannus ei ole harmonisaatiolle tyypillinen.

KT pitää edelleen tärkeänä, että yhteensovittamista koskeva kokonaisuus ratkaistaisiin voimaantulolakiin tulevalla erillismääräyksellä. Nyt lausuntokierroksella olevaan esitykseen määräystä ei sisälly. KT esitti jo Sipilän hallituksen valmistellessa uudistusta mallin, jolla palkkauksen yhteensovittamisesta aiheutuvia kuluja rajoitettaisiin. KT:n malli perustuu siihen, että siirtyvän henkilöstön tehtävän vaatavuutta koskeva palkanosa yhteen sovitetaan vaatavuusryhmittäin ns. mediaanipalkkatason mukaan. Ylimenevä osa on siirtyvälle henkilöstölle siirtymäkauden lisää, niin kauan kuin tehtävä maakunnassa pysyy samana. Kenenkään palkkaa ei näin ollen maakuntauudistuksesta johtuvasta syystä alenneta, mutta yhteensovittaminen (harmonisointi) tapahtuisi keskimmäisen palkan tasolle vaatavuusryhmittäin.

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että palkkaharmonisaatiokustannukset olisivat noin 60 miljoonaa euroa jos palkat harmonisoidaan mediaaniin ja noin 560 miljoonaa euroa, jos palkat harmonisoidaan 9. desiliiniin. Esityksessä on huomioitu se, että Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi tai HUS ei liity yhteen muiden työnantajayksiköiden kanssa. Hallituksen arvio sisältää paljon epävarmuustekijöitä.

Tässä vaiheessa on epäselvää se, miten maakunta työnantajana kehittyy. Siirtyykö palkansaajia konserniosakeyhtiöihin tai yhteisöihin, jolloin heihin sovellettava työehtosopimus muuttuu. Perustetaanko maakuntien yhteisiä toimijoita, joihin henkilöstöä siirretään? Samoin on epäselvää mitä palkkausjärjestelmää henkilöstöön sote-maakunnassa sovelletaan. Usea tekijä vaikuttaa harmonisaatiokustannuksiin merkittävästi. Kustannuksen suuruuteen vaikuttaa myös se, miten isot erot saman vaatuvuusryhmän palkoissa on. Jo yksikin poikkeavan korkeata tehtäväkohtaista palkkaa saava työntekijä riittää aiheuttamaan suuren eron, joka on viime kädessä korjattava. Oikeuskäytännön valossa riskitekijät ovat kohonneet sille, mihin tasoon harmonisaatio on tehtävä.

Lakiesityksessä on perusteellisesti arvioitu ja kuvattu sote- maakuntien rahoituksen muodostumista sekä sote-maakuntien rahoituksen muodostumista (laki sote-maakuntien rahoituksesta sekä kirjaukset muissa laeissa). Erilaiset siirtymäsäännökset ovat ehdottomasti tarpeen, jotta merkittävät muutokset rahoituksessa eivät ole kohtuuttomia niin kunta- kuin sote-maakuntatyönantajille.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

-

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

-

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

-

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä [KT kannattaa ehdotuksia. Sääntely on tarkoituksenmukaista olla yhteneväistä kahden rinnakkaisen julkisen toimijan, kuntien ja maakuntien osalta. Hallituksen esitys vastaa asian valmistelua. KT-laki tulee saattaa voimaan voimaanpanolain kanssa samalla aikataululla (1.9.2021), kuten oli tarkoitus myös edellisen sote- ja maakuntaudistusprosessin aikana.]

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Sote-maakuntien ja maakuntayhtymien eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kevaa. Konsernin yhteisöt voivat vakuuttaa Kevassa. KT kannattaa ehdotusta. KT kannattaa myös ehdotusta, että tasausmaksun taso vahvistettaisiin valtionvarainministeriön toimesta. KT pitää myös hyvänä, että lakiesityspaketin vaikutusten arvioinneissa on pohdittu Eläketurvakeskuksen käyttämien pitkän aikavälin oletusten vaikutuksia tasausmaksun tasoon. Kuntatyönantajien ja tulevien maakuntatyönantajien eläkemaksun määrittämisessä tulisi käyttää Eläketurvakeskuksen tekemiä oletuksia. Neljä prosenttiyksikköä korkeampi työnantajan eläkemaksu suhteessa yksityiseen sektoriin ei ole KT:n mielestä perusteltua edes nykytilanteessa.]

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

-

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

-

66. Onko terveydenhuollon järjestämismääräysten jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämismääräisy, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämismääräisy; 4, 5 ja 10 §)?

-

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

-

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

-

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

-

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

-

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

-

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa [Ks. vastaus kohtaan 53.]

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

KT organisoi edellisen valmistelun tapaan muutostukea kunnille ja kuntayhtymille sekä perustettaville sote-maakunnille ja maakuntayhtymille omalla toimialallaan (henkilöstö, työnantajatoiminta ym.) Henkilöstö- ja muutosjohtamisen kokonaisuuteen on perustettu myös ESR-rahoitteinen monivuotinen projekti "Sote-liiderit".

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen "sote-maakunta" korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

KT ehdottaa, että KT:n koko nimi olisi aikaisemman valmistelun mukaisesti Kunta- ja maakuntatyönantajat KT.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Nybondas-Kangas Henrika
KT Kuntatyönantajat